

Sygn. I C 209/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Banaś
Protokolant:	sekretarz sądowy Karina Hofman

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R. (1)

przeciwko A. L.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda J. R. (1) na rzecz A. L. kwotę 3.617 zł (słownie: trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 209/15

UZASADNIENIE

Powód J. R. (1) w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Słupsku przeciwko pozwanej, A. L., domagał się zapłaty kwoty 86.086,00 tytułem zwrotu równowartości kosztów nakładów poczynionych na nieruchomości znajdującą się przy ulicy (...) w P. i wydatków na rzecz przyrodniego brata M. D., ojca pozwanej w okresie sprawowania nad nim opieki jako opiekun osoby ubezwłasnowolnionej jak i w okresie wcześniejszym.

Na uzasadnienie zgłoszonego powództwa wskazał, że od ponad 20 lat był faktycznym opiekunem swojego zmarłego brata. Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy w Słupsku zezwolił J. R. (1) na dokonanie remontu i napraw domu, należącego do ubezwłasnowolnionego całkowicie brata powoda oraz na zakup sprzętów oraz materiałów związanych z remontem. Po otrzymaniu zgody powód rozpoczął dokonywanie prac remontowych. W związku z pracami nabywał on materiały budowlane niezbędne do jego prowadzenia. W związku z remontem poniósł wiele kosztów, dlatego też wnosi o zwrot nakładów jakie poczynił na nieruchomość znajdującą się przy ul. (...) w P., a także zwrot wydatków, które stanowią dług zmarłego M. D. względem powoda.

Pismem z dnia 10 września 2015 roku powód rozszerzył powództwo o kwotę 1.169 zł stanowiącą sumę uiszczonego przez niego podatku od nieruchomości za lata 2012, 2013, 2014, i 2015.

Na rozprawie w dniu 3 lutego 2016 roku (k. 185v. 00:03:41), powód doprecyzował dochodzone przez siebie roszczenie, wskazując, że obejmuje ono kwotę 58.497 zł tytułem wydatków poniesionych w okresie sprawowania przez niego funkcji opiekuna prawnego dla ubezwłasnowolnionego całkowicie brata M. D., oraz kwotę 25.420, 80 zł tytułem wydatków poniesionych w okresie wcześniejszym, a szczegółowo określonych w piśmie z dnia 26 listopada 2015 roku (k.174 i nast.).

Pozwana A. L. wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc wiele zarzutów w tym między innymi zarzut nieudowodnienia dochodzonych roszczeń zważywszy, że powód zamieszkiwał wspólnie ze zmarłym bratem na jego nieruchomości i prowadził działalność zarobkową wynajmując w budynku pokoi wczasowiczom uzyskując z tego tytułu środki finansowe. Jednocześnie, niezależnie od merytorycznego stanowiska w sprawie pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia roszczeń majątkowych powstałych przed dniem 15 czerwca 2005 roku.

Po doprecyzowaniu przez powoda w dniu 20 listopada 2015 roku podstawy roszczeń związanych z domaganiem się zwrotu nakładów na nieruchomość podopiecznego w okresie sprawowania opieki, pozwana zarzutem przedawnienia objęła też roszczenia obejmującego nakłady, które powód poczynił na nieruchomości podopiecznego w okresie sprawowania opieki (k.172v., 01:22:41).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. R. (1) jest przyrodnim bratem M. D.. Pozwana A. L. jest córką M. D., pochodzącą z jego drugiego małżeństwa zakończonego rozwodem.

okoliczności bezsporne

J. R. (1) od 1996 roku sprawował faktyczną opiekę nad M. D. i w czasie pobytu w Polsce mieszkał wspólnie z nim w domu będącym własnością M. D. położonym w U. przy ulicy (...). Dom ten wybudowany był do wykorzystywania jako pensjonat.

dowód: kwestionariusz wywiadu o kandydacie na opiekuna k.6, pismo J. R. (1) z dnia 12 lipca 2002 roku k. 9-13 akt sprawy SR w Słupsku (...); zeznania powoda J. R. (1) k. 171-171v. w zw. z k. 185v.

W dniu 4 lipca 2001 roku M. D. pożyczył od J. R. (1) kwotę 22.280 zł w celu: 1) spłaty zobowiązań A. i J. O. w wysokości 17.000 zł na podstawie ugody zawartej przed Sądem Okręgowym w Słupsku, sygn. akt (...) z dnia 28 maja 2001 roku; 2) spłaty alimentów do ZUS w S. w wysokości 3.000 zł; spłaty przesłanych pieniędzy do Szpitala w S. przez E. T. w kwocie 1080 zł; 4) wykonania 3 protez w kwocie 1200 zł. Kwotę 22.280 zł M. D., zobowiązał się oddać do dnia 1 września 2001 roku.

dowód: zobowiązanie k.32

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 24 maja 2002 roku, wydanym w sprawie (...) z wniosku J. R. (1), M. D. został ubezwłasnowolniony całkowicie z powodu choroby psychicznej.

dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 24 maja 2002 roku k.107 akt sprawy SO w Słupsku (...)

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2003 roku wydanym w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Słupsku ustanowił dla M. D. opiekę prawną i na opiekuna prawnego powołał J. R. (2), syn J. R. (1). J. R. (2) funkcję tę pełnił do dnia 12 stycznia 2011 roku

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 28 stycznia 2003 roku k.29, postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 12 stycznia 2011 roku k. 247 akt sprawy SR w Słupsku (...).

W trakcie sprawowania opieki przez J. R. (2), J. R. (1) nadal, w czasie pobytu w Polsce mieszkał z bratem M. D.. W tym okresie czynił też niewielkie nakłady na dom brata związane z modernizacją pomieszczeń WC.

dowód: zeznania powoda J. R. (1) k. 171v. w zw. z k. 185v.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 12 stycznia 2011 roku zwolniono J. R. (2) z funkcji opiekuna prawnego dla ubezwłasnowolnionego całkowicie M. D. i powołano na sprawowanie tej funkcji J. R. (1). Jednocześnie zobowiązano J. R. (1) do składania co pół roku sprawozdań ze sprawowanej opieki.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 12 stycznia 2011 roku k. 247 akt sprawy SR w Słupsku (...); zeznania powoda J. R. (1) k. 171v. w zw. z k. 185v.

W dniu 3 marca J. R. (1) zwrócił się do Sądu o wydanie pozwolenia na wykonanie remontów i napraw w domu swojego podopiecznego przy ulicy (...) w U.-P. oraz zakup potrzebnych materiałów i sprzętów, zakreślając jednocześnie we wniosku zakres planowanych prac i wskazując na tragiczny stan nieruchomości. Prace remontowe powód zamierzał wykonać z własnych oszczędności oraz ze środków uzyskanych z ewentualnego wynajmu pokoi wczasowiczom w domu podopiecznego. J. R. (1) spłacił też 8.000 zł długu z tytułu zaległych opłat za wywóz śmieci i za prąd, których nie regulował poprzedni opiekun.

dowód: wniosek powoda z dnia 3 marca 2011 roku k.1-3, sprawozdanie z wywiadu środowiskowego k.8-9, protokół rozprawy z dnia 8 czerwca 2011 roku k. 11-12 akt sprawy SR w Słupsku (...); zeznania powoda k. 172 w zw. z k.185v.

W okresie od 14 marca 2011 roku do 21 maja 2011 roku J. R. (1) przebywał w K..

dowód: pismo J. R. (1) do Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 8 lutego 2011 roku k. 243 akt sprawy SR w Słupsku (...); zeznania powoda J. R. (1) k. 171v. w zw. z k. 185v.

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 roku powód uzyskał zgodę Sądu na remont oraz zakup sprzętów i materiałów związanych z remontem.

dowód: postanowienie Sądu rejonowego w Słupsku z dnia 8 czerwca 2011 roku k. 267 akt sprawy SR w Słupsku (...).

W dniu 31 sierpnia 2011 roku powód złożył do Sądu pierwsze sprawozdanie za okres sprawowanej opieki. Wskazał w nim, że z planowanych prac remontowych wstawione zostało jedynie jedno okno. Poniesiony przez J. R. (1) koszt związany z wymianą okna zamknął się w kwocie 546 zł. Pozostałe czynności, w szczególności zainstalowanie pieca grzewczego, są zahamowane na skutek nie przywrócenia do stanu poprzedniego garażu i pomieszczenia magazynowego przez poprzedniego opiekuna. Wskazał też na rozszczelnienie rur wodnych we wszystkich łazienkach i ubikacjach.

dowód: sprawozdania z dnia 31 sierpnia 2011 roku k. 353-356 akt sprawy SR w Słupsku (...); zeznania powoda J. R. (1) k.172 w zw. z 185v., dokumenty k. 40-42.

W okresie od maja do sierpnia 2011 roku J. R. (1) wynajmował wczasowiczom pokoje w domu podopiecznego. Środki uzyskane z tego tytułu przeznaczył na koszty związane z utrzymaniem brata oraz na prace remontowe związane między innymi z wymianą okna.

dowód: zeznania powoda k. 172 z w. z k. 185v.

Kolejne sprawozdanie ze sprawowania opieki powód złożył w dniu 3 stycznia 2012 roku. Z zaplanowanych prac remontowych, w okresie obejmującym okres sprawozdawczy powód wskazał, że dokonał: wymiany dwóch okien i drzwi balkonowych w pokoju, który zajmował wspólnie z bratem, ponosząc z tego tytułu koszt 2.127 zł, wymiany dwóch rynien wzdłuż dachu i po budynku, ponosząc z tego tytułu koszt 1300 zł, montażu pieca grzewczego w kotłowni.

dowód: dokumenty k. 38-39, 50, 64-85, zeznania powoda k 172 w zw. z k. 185v.

W okresie od 2 kwietnia do 8 maja 2012 roku powód ponownie przebywał w Kanadzie, pozostawiając brata tak jak poprzednio pod opieką innej osoby.

dowód: pismo J. R. (1) z dnia 27 lutego 2012 roku k. 362 akt sprawy SR w Słupsku (...);

W dniu 9 maja 2012 roku M. D. zmarł.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 306 akt sprawy SR w Słupsku(...)

W ostatnim okresie życia M. D. powód wykonywał w jego domu jedynie drobne prace. Po śmierci podopiecznego powód nadal mieszkał w tym domu, nie wykonywał już wówczas w nim żadnych prac remontowych. Cały czas czynna była w Internecie strona oferująca wynajem pokoi w Pensjonacie (...) w U. przy ul (...). Dom powód opuścił w dniu 5 czerwca 2015 roku.

dowód: zeznania J. R. (1) k.172-172v. w zw. z k. 185, protokół wydania nieruchomości k.109.

Postanowieniem z dnia 7 października 2013 roku, sygn. (...)Sąd Rejonowy w Słupsku stwierdził, iż spadek po M. D. zmarłym w dniu 9 maja 2012 roku, na podstawie ustawy, nabyła w całości A. L. jako jego córka. Wywiedziona przez powoda apelacja od powyższego postanowienia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 lutego 2014 roku, sygn. (...).

postanowieniem z dnia 13 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej złożonej przez J. R. (1) od postanowienia Sądu Okręgowego w Słupsku.

okoliczności bezsporne

Sąd zważył;

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Roszczenia, składające się na żądanie, jak wynika z ostatecznie sprecyzowanego pozwu przez powoda, dotyczyły ogólnie rzecz ujmując wydatków czynionych jak twierdził powód z własnego majątku na rzecz M. D., przy czym obejmowały one w istocie dwa okresy tj. przed sprawowaniem opieki prawnej nad M. D. (pierwszy okres) i w czasie tej opieki (drugi okres). Ponieważ M. D. zmarł, powód roszczenie swoje skierował przeciwko A. L., jako córce i zarazem jedynej spadkobierczyni zmarłego M. D..

Przechodząc do rozważań w przedmiocie żądania powoda dotyczącego zwrotu wartości nakładów jakich miał on poczynić na nieruchomości podopiecznego w okresie sprawowania nad nim opieki prawnej tj. poczynionych w okresie od 12 stycznia 2011 roku do 9 maja 2012 roku, a zamykających się w łącznej kwocie 58.497 zł (k. 174 i nast. w zw. z k. 185v.), to znajdowało ono swoje uzasadnienie w treści przepisu art. 163 kro. Nie budzi przy tym wątpliwości, że opiekun może dochodzić roszczeń o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki zarówno w czasie trwania stosunku opieki, jak i po jego zakończeniu. Powód, co wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, a w szczególności z zeznań powoda i składanych przez niego sprawozdań ze sprawowanej opieki, poczynił pewne nakłady na nieruchomość podopiecznego związane z częściową wymianą okien, orynnowania, wstawieniem pieca gazowego. Nakładów tych nie kwestionowała zresztą też i strona pozwana. Nie mniej, Sąd podzielił zgłoszony przez pozwaną, a oparty na treści art. 163 § 2 kro zarzut przedawnienia roszczenia obejmującego nakłady poczynione przez powoda na nieruchomość podopiecznego w okresie sprawowania opieki.

Zgodnie z tym przepisem, roszczenia opiekuna o zwrot wydatków i nakładów ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od ustania opieki lub zwolnienia opiekuna. W niniejszej sprawie ten trzyletni okres przedawnienia zaczął biec w dniu 9 maja 2012 roku, kiedy to stosunek opieki ustał z mocy prawa na skutek śmierci ubezwłasnowolnionego

całkowicie M. D. i upłynął w dniu 9 maja 2015 roku, a więc przed złożeniem pozwu przez powoda, co miało miejsce w dniu 17 czerwca 2015 roku (przyjmując datę najbardziej korzystną dla powoda, z uwagi na brak koperty). Wobec jednoznacznej treści przepisu art. 163 § 2 k.p.o. w zakresie początku biegu przedawnienia roszczeń o zwrot nakładów poczynionych w związku ze sprawowaniem opieki, pozbawione podstaw prawnych są twierdzenia powoda, jakoby termin przedawnienia tych roszczeń rozpoczął swój bieg w dniu 13 lutego 2015 roku tj., w dacie wydania postanowienia przez Sąd Najwyższy w przedmiocie złożonej przez powoda skargi kasacyjnej na postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku o stwierdzeniu nabycia spadku po M. D. przez A. L.. Jakkolwiek logicznym są twierdzenia powoda, że gdyby okazało się, że to on jest spadkobiercą podopiecznego, a w konsekwencji nieruchomości stanowiłaby jego własność, to wytaczanie niniejszej sprawy byłoby bezprzedmiotowe, to kwestia ta nie miała żadnego wpływu na bieg terminu przedawnienia roszczeń związanych ze zwrotem wartości poczynionych nakładów na majątek podopiecznego, w tym znaczeniu, że nie powodowała ani przerwania terminu przedawnienia ani jego zawieszenia. Skoro zaś postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku stało się prawomocne w dniu 21 lutego 2014 roku, to należy przyjąć, że w tej dacie powód posiadał pełną wiedzę i świadomość o tym, jakie jest rozstrzygnięcie sądów dwóch instancji w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym podopiecznym i co najmniej od tej daty winien był należycie dbając o swoje interesy i dokładając należytej w tym celu staranności skierować do pozwanej wezwanie o zwrot spornej należności obejmującej nakłady poczynione w okresie opieki nad jej zmarłym ojcem, a następnie wytoczyć powództwo. Pominął też powód, że postanowienie Sądu Najwyższego zapadło w dniu 13 lutego 2015 roku, a więc jeszcze przed upływem trzyletniego okresu przedawnienia, zatem brak jest, w kontekście prezentowanego przez powoda stanowiska, racjonalnego uzasadnienia dla wstrzymywania się przez niego z wytoczeniem niniejszej sprawy, aż do czerwca 2015 roku. Skutecznie podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia uniemożliwiał na gruncie art. 117 § 2 k.c. uwzględnienie powództwa w zakresie roszczenia związanego ze zwrotem wartości nakładów poczynionych w związku ze sprawowaniem opieki i skutkowało jego oddaleniem.

Z tej też przyczyny zbędnym jest dla rozstrzygnięcia sprawy merytoryczne odnoszenie się do tego roszczenia. Jedynie ubocznie wskazać należy, że gdyby zarzut przedawnienia nie został skutecznie zgłoszony, to i tak powództwo podlegałoby oddaleniu. Sprawowanie opieki przez powoda wiązało się z obowiązkiem składania przez niego do sądu opiekuńczego sprawozdań oraz z koniecznością uzyskiwania zezwolenia sądu opiekuńczego we wszystkich ważniejszych sprawach, które dotyczą majątku podopiecznego. Powód, jako opiekun prawny, złożył za życia podopiecznego dwa takie sprawozdania. Uzyskał też zgodę sądu opiekuńczego na wykonanie pewnych prac remontowych, a następnie określał w sprawozdaniach te prace, które w istocie wykonał. Porównując treść tych sprawozdań i zeznań powoda z doprecyzowanym żądaniem pozwu w zakresie nakładów poczynionych na nieruchomości (k.174 i nast. w zw. z k. 185 v.), zwraca uwagę znacznie szersze ich określenie niż w sprawozdaniach i zeznaniach, gdzie mowa była jedynie o wstawieniu okien, wymianie rynien i zamontowaniu pieca gazowego. Dalej, treść tych sprawozdań nie pozwala na ustalenie, czy nakłady te czynione były ze środków powoda, czy pochodzących z majątku podopiecznego, zwłaszcza jeśli się zważy, że sprawozdania te nie tylko nie zawierały takiej informacji, ale i nie oddawały rzeczywistego stanu majątkowego podopiecznego, wobec prezentowanego przez powoda stanowiska, że dochód uzyskiwany z wynajmu 11 pokoi wczasowiczom w domu podopiecznego, był dochodem powoda – jako że on się tym zajmował – a nie dochodem M. D.. Stanowisko takie jest błędne. To był wynajem pokoi w domu stanowiącym własność podopiecznego i dochód z tego tytułu uzyskiwany był jego dochodem. Okoliczność, że organizacją i logistyką związaną z wynajmem pokoi zajmował się powód, w żaden sposób tego nie zmieniała. Mogła jedynie stanowić podstawę do zwrócenia się do sądu o stosowne wynagrodzenie.

Natomiast te roszczenia pozwu, które dotyczyły okresu sprzed opieki, a określone przez powoda na łączną kwotę 25.420 zł (k.174 i nast. w zw. z k. 185v.) podlegały oddaleniu niejako z dwóch przyczyn.

Powód dochodził tu zwrotu wydatków za: spłatę pożyczki P., zakup okulary, spłatę alimentów do ZUS-u, spłatę pieniędzy do szpitala, wykonanie protezy, spłatę należności związanych z toczącym się procesem w którym był pełnomocnikiem swego brata. Pomijając już, że część faktur i rachunków załączonych na potwierdzenie tych wydatków wystawionych jest na nazwisko powoda, a część na jego brata M. D., to pochodzą one także i z okresu, kiedy jeszcze M. D. nie był ubezwłasnowolniony, zatem nie tylko nie można na podstawie tych dokumentów ustalić z czego wynikała

ewentualna zapłata tych należności przez powoda, jak i z czyich środków należności te zostały w istocie uiszczone, a wreszcie czy nie zostały przez M. D. zwrócone powodowi. Powód nie zadbał, by w odpowiedni sposób udokumentować czynienie tych wydatków na rzecz brata wyłącznie ze swoich środków finansowych, czy też braku zwrotu tychże kwot przez jego brata. Skutkiem braku wykazania dowodami prawdziwości twierdzeń powoda jest oddalenie jego żądania w tym zakresie jako nieudowodnionego.

Powództwo w tym zakresie, dotyczące roszczeń powstałych przed 17 czerwca 2005 roku, należało oddalić także wobec podniesionego przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew zarzutu przedawnienia (k.104 i następne). Dotyczy to żądania zwrotu kwoty 1200 zł z tytułu zapłaty zaliczki za biegłego w sprawie(...) z dnia 16 czerwca 2000 roku i kwoty 22.280 zł z tytułu umowy pożyczki, którą zawarł M. D. w dniu 4 lipca 2001 roku z powodem J. R. (1), a która miała posłużyć do spłaty 17.000 zł A. i J. O. z tytułu zawartej ugody, 3.000 zł alimentów na rachunek ZUS, 1.080 zł E. T., 1.200 zł za wykonanie protez (k.32). Rację ma bowiem pozwana, że stosownie do art. 118 k.c. roszczenia majątkowe przedawniają się z upływem lat 10 od dnia wymagalności roszczenia. Jeżeli chodzi o roszczenie z tytułu zapłaty kwoty zaliczki na biegłego, to stało się ono wymagalne w dniu 22 czerwca 2000 roku (dzień następujący po uiszczeniu zaliczki (k.28), natomiast roszczenie z tytułu umowy pożyczki było wymagalne od dnia 2 września 2001 roku, mając na uwadze, zobowiązanie pozwanego do spłaty tej pożyczki do dnia 1 września 2001 roku. Tak więc odpowiednio w dniach 22 czerwca 2000 roku i 2 września 2001 roku rozpoczęły bieg 10 letnie terminy przedawnienia tych roszczeń, które upłynęły, przed złożeniem pozwu przez powoda, co miało miejsce w dniu 17 czerwca 2015 roku. Skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia, uniemożliwił stosownie do treści art. 117§2 k.c. uwzględnienie powództwa, co skutkowało jego oddaleniem.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 kpc stanowiącym, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie pozwana była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika będącego adwokatem, w związku z czym koszty procesu odpowiadają kosztom zastępstwa tegoż pełnomocnika w wysokości określonej w § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) oraz opłacie skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Na oryginale właściwy podpis